

පුර්වපා

බෞද්ධ ජාතක කථා සාහිත්‍යයේ අන්තර්ගත අධ්‍යාපන
සංකල්පාශ්‍රිත මනෝ විශ්ලේෂණාත්මක ප්‍රවණතා පිළිබඳ
විචාර පුර්වක අධ්‍යයනයක්

පූජ්‍ය ගෞරව පසුකදානන්ද හිමි

ලි.ප. අංකය-මහපී/දප/බෞද්/96/21

B.A.(Hons)

Dip in Ed

Dip in Mass. Comm,

M.A

M.Ed

ප්‍රවේශ අංකය	248
වර්ග අංකය	

ශ්‍රී ලංකා කැමරිය විශ්ව විද්‍යාලයේ දර්ශනපති උපාධි පරීක්ෂණය

සඳහා ඉදිරිපත් කරන නිවන්ධනයයි.

2000 ජූනි 24

සාරාංශය

බෞද්ධ ජාතක කථා සාහිත්‍යයේ අධ්‍යාපන සංකල්පාශ්‍රිත මනෝ විශ්ලේෂණාත්මක ප්‍රවණතා පිළිබඳ විචාර පුරවක අධ්‍යයනයක් නම් වූ මෙම කෘතිය කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ දර්ශනපති උපාධිය (1997-1999) සඳහා මා විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන පර්යේෂණ නිබන්ධනයයි.

මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ බෞද්ධ ජනතාව තුළ අතීතයින් ජනප්‍රියව ඇති බුද්දක නිකායට අයත් ජාතක පාළිය, බුද්ධ චංශය හා වර්තා පිටකය ආශ්‍රයෙන් රචනා වී ඇති පන්සිය පනස් ජාතකයේ අධ්‍යාපන වටිනාකම පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක ඇගයීමක් කිරීම යි. මෙහි දී ජාතකටීඨකථාව හා සිංහල පන්සිය පනස් ජාතක පොත ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර ලෙස පරිශීලනයට, විමර්ශනයට භාජනය විය. ඊට අමතරව සුඛ විනය හා අභිධර්ම පිටකයන්හි ද අදාළ ඉගැන්වීම් විමසුමට ලක් විය.

ජාතක කථා සාහිත්‍යය පිළිබඳ හැඳින්වීම නම් වූ පළමු පරිච්ඡේදයේ දී ජාතකටීඨකථාව හා පන්සිය පනස් ජාතක පොත පිළිබඳව ඓතිහාසික තයින් කරුණු සංග්‍රහ කිරීම සිදුවිය. ජාතක කථාවන්හි සංවර්ධනය හා දේශ දේශාන්තරයන්හි ව්‍යාප්තිය පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කොට ඇත. ත්‍රිපිටක සාහිත්‍ය තුළ උප සාහිත්‍යයක් ගොඩනැගීමට තරම් ප්‍රබලත්වයක් හිමි ජාතකකථා විශ්ව සාහිත්‍යය තුළ සම්භාවනාවට ලක්වන බවත් සඳහන් කරන අතර ම ජාතක පොතේ සැකසුම සංවිනාත්මකව ද ඉදිරිපත් කර ඇත.

ආදී බුදුදහමේ මූලධර්ම හා ජාතක කථා යන දෙවන පරිච්ඡේදයේ දී සතර නිකාය ගත මූලික ඉගැන්වීම් හා ජාතක කථා සාහිත්‍යයේ ඉගැන්වීම් අතර පරස්පරතාවයක් වේ දැයි සාකච්ඡා කෙරිණ. පුද්ගල සංකල්පය සඟර පුනර්භවය කර්මය වැනි ඉගැන්වීම් එක් මාතෘකාවක් යටතේ ම සාකච්ඡාවට භාජනය කර ඇති අතර ත්‍රිලක්ෂණය තවත් අනු මාතෘකාවක් යටතේ සාකච්ඡාවට භාජනය කර ඇත. මෙහිදී ජාතක කථා දර්ශනය බෞද්ධ

මුල් ඉගැන්වීම් වඩාත් සරල ලෙස හා කථාන්තර මගින් ජනතාවට සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා ගත් ඵලදායී උත්සාහය ප්‍රකට කර ඇත.

තුන්වන පරිච්ඡේදයේ දී අධ්‍යාපනය හා අධ්‍යාපන සංකල්ප පිළිබඳ පෙර අපර දෙදිග අධ්‍යාපනඥයන්ගේ මත වාදයන් විමර්ශනයට ලක් කර ඇත. අධ්‍යාපනය හා සංකල්ප සාධනය සඳහා බලපාන සාධක පිළිබඳව ද අවධානය මෙහි දී යොමු විය.

සිව්වන පරිච්ඡේදයේ දී ජාතක සාහිත්‍යයේ අන්තර්ගත අධ්‍යාපන සංකල්ප පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් යොමු කර ඇත. වර්තමාන අධ්‍යාපන පද්ධතීන් හි ක්‍රියාත්මක වීම්, අවිධිමත්, සාවච්ච වැනි විගුණිත සංකල්ප, ගුරුවරයා, ශිෂ්‍යයා, පාසල, පංති කාමරය, ඉගෙනීම, ඉගැන්වීම, දඩුවම, ත්‍යාග, පෙළඹවීම වැනි සංකල්ප ද තත් සාහිත්‍යයේ අන්තර්ගතව ඇති බව හඳුනාගෙන ඇත.

නවීන මතවාද හා තරඟ කළ හැකි අධ්‍යාපන දර්ශනයක් පදනම් වී බෞද්ධ අධ්‍යාපන සංකල්පයන් ගොඩනැගී ඇති ආකාරයත් වර්තමාන අධ්‍යාපනයේත් බලාපොරොත්තු වන අරමුණු ඉක්මවා යන අපේක්‍ෂා හා අරමුණු ජාතික අධ්‍යාපන සංකල්ප වල ඇති බවත් ප්‍රකට කර ගැනීමට හැකි විය. සාව නිබ්බාන වූ අධ්‍යාපනයක් මගින් ලෝක ග්‍රාම තත්ත්වය ද ග්‍රහ ලෝක ශිෂ්ටාචාරයකට පිවිසීමට මාර්ගෝපදේශයක් ලබාගත හැකි බව ද පැහැදිලි කෙරෙයි. එය ආධ්‍යාත්මික නැඹුරුවකට සීමා වීමක් පෙන්නුම් කරයි.

ජාතක කථා සාහිත්‍යයේ පිළිබිඹු වන මනෝ විශ්ලේෂණය නම් වූ පස් වන පරිච්ඡේදයේ දී බටහිර මනෝ විශ්ලේෂණවාදී ඉගැන්වීම් හා බෞද්ධ මනෝ විශ්ලේෂණය පිළිබඳ ඉගැන්වීම් සැසඳීමකට ලක්කර ඇත. බටහිර මනෝ විශ්ලේෂණයේ අරමුණු හා ආකල්ප වලට වඩා වෙනස් වූ ආකල්පයක් බෞද්ධ මනෝ විශ්ලේෂණයට ඇති බවත් පුද්ගලයා කවරෙක් දැයි තේරුම් ගැනීම හා යථාවබෝධයට පත්වීම, අපේක්ෂිත අරමුණු බවත් පැහැදිලි කෙරී ඇත.

හය වන පරිච්ඡේදයේ දී ජාතක කථා සාහිත්‍යයේ අනන්‍ය සාධාරණ අධ්‍යාපන දර්ශනය පිළිබඳ විවරණයක් ඉදිරිපත් වෙයි. සසර පුරා ඉගෙනීම හා පෙර බවයට බැඳී

යන ඉගෙනුම් හැකියාව, ශාව නිවැරදිව අධ්‍යාපනය, කුමර කුමරී බඹසර, තපස, භාවනා හා සියලුලෙක් ම ඉගෙනීම වැනි දුර්වලතා තලයක සාකච්ඡාවට භාජනය විය යුතු ප්‍රස්තුත පිළිබඳව සංකීර්ණව කරුණු ඉදිරි පත් කර ඇත.

හත්වන පරිච්ඡේදයෙන් සමාලෝචනය, නිගමන හා යෝජනා ඉදිරි පත් වේ. අධ්‍යාත්මයෙන් පෘෂ්ඨිමත 'වු, 'හැදිවීම නිවිවීම' පුද්ගලයන් බිහි කිරීමට අවශ්‍ය නිවැරදි තාක්ෂණයක් අධ්‍යාපනයට සපයා ගැනීමට, ජාතක කථා සාහිත්‍යය ප්‍රාමාණිකත්වයෙන් ප්‍රශස්ථ මට්ටමක පවතින බව, මෙම අධ්‍යයනයෙන් අවධාරණය වෙයි.